

RAPORT O STANIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA WYDZIALE NAUK O ZIEMI UMK W ROKU AKAD. 2012/2013

ANKIETYZACJI ZAJĘĆ PRZEZ STUDENTÓW

Akty prawne:

- Uchwała Nr 105 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia
- Zarządzenie nr 73 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie ankietowego badania opinii studentów o zajęciach dydaktycznych realizowanych w UMK. Załącznikiem do ww. zarządzenia jest wzór ankiety obowiązujący na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na UMK.

Ankieta:

Na podstawie ww. aktów prawnych w roku akad. 2012/2013 przeprowadzono ankietyzację zajęć na Wydziale Nauk o Ziemi. Ankietyzację przeprowadzono poprzez system USOS. Studenci dobrowolnie i anonimowo odpowiadali na 13 pytań ujętych w ogólnouniwersyteckiej ankiecie w skali od 1 do 5:

1. Jak często uczestniczył/a Pan/i w zajęciach?
2. Czy program zajęć (szczegółowe treści nauczania) był dostępny przed ich rozpoczęciem?
3. Czy warunki zaliczenia przedmiotu były podane na początku zajęć?
4. Czy zaliczenie przedmiotu odbyło się zgodnie z wcześniej zapowiedzianymi zasadami?
5. Czy uważa Pan/i oceniany przedmiot za wartościowy dla kierunku studiów?
6. Czy w ramach zajęć stworzono warunki do praktycznego opanowania umiejętności z zakresu danego przedmiotu?
7. Czy istniała możliwość kontaktu z prowadzącym zajęcia na dyżurach lub w inny sposób?
8. Czy zajęcia były prowadzone w sposób jasny i zrozumiały?
9. Czy prowadzący wykorzystał czas przeznaczony na zajęcia w sposób efektywny?
10. Czy prowadzący zajęcia zachowywał się wobec studentów w sposób kulturalny i taktowny?
11. Czy zajęcia były wspomagane poprzez e-learning?
12. Czy forma i poziom zajęć wspomaganych poprzez e-learning zasługują na pozytywną ocenę?
13. Czy uważa Pan/i, że egzamin (zaliczenie) został(o) oceniony(e) sprawiedliwie?

Studenci mogli też wpisywać komentarze nt. zajęć, w których uczestniczyli.

Zakres ankietyzacji:

W roku akademickim 2012/2013 na Wydziale Nauk o Ziemi ankietyzacją objęto dwa kierunki studiów:

- geografia (studia I, II i III stopnia)
- turystyka i rekreacja (studia I stopnia) - studia wygaszane, prowadzono 2 i 3 rok studiów w Toruniu oraz w Zamiejskowym Ośrodku Dydaktycznym UMK w Grudziądzu.

W sumie ankietyzacją objęto 713 zajęć (wykładów i ćwiczeń). Studenci ocenili 535 zajęć (75%), dla 178 zajęć nie otrzymano żadnej odpowiedzi. Z wynikami ankiet poprzez system USOS zapoznali się prowadzący poszczególne zajęcia.

W minionym roku akademickim szczegółowo przeanalizowano ankiety z następujących przedmiotów:

Geografia:

1. Astronomiczne podstawy geografii
2. Geografia ekonomiczna
3. Geografia gleb Polski
4. Klimat kuli ziemskiej i jego zmiany
5. Metody statystyczne w geografii
6. Podstawy ekonomii
7. Podstawy geografii
8. Podstawy geografii politycznej
9. Regiony turystyczne Polski Południowej

Turystyka i rekreacja:

1. Atrakcje turystyczne wybranych krajów świata
2. Regiony turystyczne Polski Południowej
3. Turystyka kwalifikowana, obozy

Ponadto dokonano na podstawie ankiet ocenę pracy następujących prowadzących:

1. prof. dr hab. Leon Andrzejewski
2. prof. dr hab. Sławomir Gonet
3. prof. dr hab. Rajmund Przybylak
4. dr hab. Roman Rudnicki, prof. UMK
5. dr Andrzej Araźny
6. dr Jadwiga Biegańska
7. dr Przemysław Charzyński
8. dr Beata Hołowiecka
9. dr Michał Jankowski
10. dr Mieczysław Kluba
11. dr Mieczysław Kunz
12. dr Adrian Lubowiecki-Vikuk
13. dr Maciej Markiewicz
14. dr Monika Radwańska
15. mgr Paweł Brodowski
16. mgr Jan Burdziej

Wnioski i rekomendacje

Na podstawie analizy uśrednionych wyników ankiet dla ww. przedmiotów oraz dla poszczególnych prowadzących sformułowano następujące wnioski zmierzające ku podniesieniu jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi UMK:

1. Zbyt mała aktywność studentów w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć.

Dla 25% przedmiotów studenci nie udzielili żadnej odpowiedzi, dla znacznej liczby przedmiotów niedostateczna liczba odpowiedzi utrudnia, a wręcz uniemożliwia ocenę prowadzonych zajęć.

ZALECENIE: Zwiększyć aktywność studentów poprzez informowanie ich o możliwości ankietowania zajęć. Informację o ankietyzacji należy przekazywać na zajęciach (kilkakrotnie w trakcie semestru), na tablicach ogłoszeń oraz poprzez stronę internetową. Należy podkreślić anonimowość ankiet oraz ich znaczenie w ocenie prowadzonych na wydziale zajęć i ocenie prowadzących zajęcia. Ankietyzacja jest wykorzystywana w procesie podniesienia jakości kształcenia, modyfikacji programów i planów studiów oraz w okresowej ocenie pracowników.

2. Niedostateczne informowanie studentów o programie zajęć i poruszanych treści w ramach przedmiotu.

Program i treści zajęć znajdują się w opisie przedmiotów (sylabusach) zamieszczonych w systemie USOS.

ZALECENIE: Przed rozpoczęciem roku akademickiego każdy pracownik powinien umieścić (uaktualnić) program zajęć wraz z zakładanymi efektami kształcenia i szczegółowym opisem treści w systemie USOS. Program zajęć prowadzący powinien podać na początku każdego rozpoczynających się zajęć (oddzielnie dla wykładów i ćwiczeń).

3. Niedostateczne informowanie studentów o warunkach zaliczenia przedmiotu. Zaliczenie powinno odbyć się zgodnie z wcześniej podanymi zasadami.

Wszystkie przedmioty (za wyjątkiem niektórych praktyk i konwersatorium) na Wydziale Nauk o Ziemi kończą się zaliczeniem na ocenę. Warunki i kryteria zaliczenia przedmiotu znajdują się w opisie przedmiotów (sylabusach) zamieszczonych w systemie USOS. Zaliczenia mogą mieć różną formę, jednak nie można ich zmieniać w trakcie semestru.

ZALECENIE: Warunki zaliczenia prowadzący powinien podać na początku każdego rozpoczynających się zajęć (oddzielnie dla wykładów i ćwiczeń). Zaliczenie powinno sprawdzać wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne studentów. Zaliczenia powinny odbywać się zgodnie zapowiedzianymi wcześniej zasadami. W przypadku zmiany zasad należy uzyskać zgodę studentów. Studenci powinni zgłaszać wszelkie przypadki zmian zasad zaliczenia prodziekanowi ds. kształcenia.

4. Przeprowadzenie weryfikacji i zmian w programach i planach studiów uwzględniające oceny poszczególnych przedmiotów ze względu na ich wartość dla realizowanego kierunku studiów.

Programy i plany studiów realizowanych na Wydziale kierunków studiów podlegają ciągłej modyfikacji zmierzającej do usunięcia przedmiotów i treści o niewielkiej wartości, zapobieżenia powtarzania się treści w ramach różnych przedmiotów, zapewnienia właściwej kolejności wprowadzanych treści.

ZALECENIE: Dokonanie przeglądu realizowanych programów i planów zajęć, usunięcie treści małowartościowych, gdzie następuje powtarzanie się treści z innych przedmiotów. Sprawdzenie kolejności wprowadzanych treści.

5. Zwiększenie ilości zajęć praktycznych poszerzających umiejętności wchodzące w zakres danego przedmiotu.

W ramach większości realizowanych zajęć są oprócz wykładów przewidziane ćwiczenia (audytoryjne, lektoraty, laboratoryjne, terenowe), w trakcie których studenci mają możliwość uzyskania praktycznych umiejętności z wykorzystaniem aparatury pomiarowej, technologii informatycznych, umiejętności językowych, itp. Oprócz zajęć w salach ćwiczeniowych, są realizowane zajęcia w terenie.

ZALECENIE: Dokonać przeglądu i zmian w programach ćwiczeń, kładąc większy nacisk na doskonalenie praktycznych umiejętności studentów.

6. Zwiększenie możliwości kontaktu studentów z prowadzącym.

Na Wydziale Nauk o Ziemi każdy pracownik ma wyznaczone godziny konsultacji, w wymiarze: pracownik samodzielny 2 godziny, pracownik niesamodzielny - 4 godziny.

ZALECENIE: Kontrola przez kierowników katedr/laboratoriów oraz władze dziekańskie odbywania konsultacji przez pracowników ww. wymiarze godzin. Zwiększenie możliwości konsultacji drogą e-mailową (wykorzystanie użyteczności U-mail w systemie USOS oraz platformy MOODLE).

7. Przeprowadzać kontrole terminowości odbywania prowadzonych zajęć.

Oprócz ankietyzacji zajęć przez studentów na Wydziale Nauk o Ziemi są prowadzone hospitacje zajęć pracowników. Hospitacje prowadzą kierownicy katedr i laboratoriów, natomiast ww. kierowników hospitują władze dziekańskie.

ZALECENIE: Kontrola przez kierowników katedr/laboratoriów oraz władze dziekańskie odbywania zajęć zgodnie z planem (umieszczonym na drzwiach sal wykładowych i ćwiczeniowych). Zwrócić uwagę na punktualność rozpoczynania się oraz pełne wykorzystanie czasu przeznaczanego na zajęcia.

8. Wzmocniona kontrola jakości prowadzonych zajęć pod względem merytorycznym, metodologicznym oraz dydaktycznym.

W trakcie hospitacji kierownicy katedr/władze dziekańskie wypełniają arkusze hospitacyjne, w których określone są temat zajęć, szczegółowa problematyka zajęć, zastosowane metody dydaktyczne i kryteria oceniania.

ZALECENIE: Hospitujący zajęcia powinni zwrócić szczególną uwagę na jakość prowadzonych zajęć pod względem merytorycznym, metodologicznym i dydaktycznym. Osoby kontrolujące powinny sprawdzić efektywność wykorzystanego czasu na zajęcia oraz relacje pomiędzy prowadzącym a studentami. Wszelkie zauważone niedociągnięcia powinny zostać wynotowane w arkuszu hospitacyjnym oraz omówione po hospitacji.

9. Większe wspomaganie zajęć z wykorzystaniem narzędzi e-learningowych.

Na UMK jest uruchomiona platforma internetową Moodle, która służy m.in. do wspomagania prowadzenia zajęć dydaktycznych, poprzez udostępnianie notatek i materiałów dydaktycznych, przeprowadzanie różnorodnych testów, wystawianie ocen studentom czy organizowanie dyskusji na forach internetowych. Platforma ułatwia kontakt nauczyciela ze studentem dzięki usłudze chat oraz systemowi wysyłania krótkich wiadomości. Pytania dotyczące e-learningu otrzymały najniższe oceny, co świadczy o niedostatecznym stosowaniu tego narzędzia w procesie dydaktycznym na Wydziale.

ZALECENIE: Zwiększenie wspomagania zajęć drogą e-learningową poprzez umieszczanie materiałów pomocnych w przygotowaniu się do zajęć: teksty, strony internetowe, artykuły, zdjęcia, filmy, dane statystyczne, animacje, mapy, itp.) oraz sprawdzania wiedzy i umiejętności studentów poprzez umieszczanie testów i zadań do realizacji drogą internetową.

10. Zwiększenie kontroli przeprowadzanych egzaminów, kolokwii i innych form zaliczeń, zwrócenie uwagi na obiektywność wystawianych ocen.

W opisach przedmiotów są podane warunki i kryteria zaliczenia poszczególnych przedmiotów, wraz z podaniem progów procentowych na poszczególne oceny. Kryteria te powinny być podane na początku zajęć i powinny być przestrzegane w czasie egzaminu/zaliczenia.

ZALECENIE: Zwiększenie kontroli przeprowadzanych egzaminów i zaliczeń. Wystawiane oceny powinny być sprawiedliwe i adekwatne do wiedzy i umiejętności ocenianych studentów. Wszelkie zgłaszane nieprawidłowości powinny zostać wyjaśnione.

Podsumowanie:

Przeprowadzona w roku akademickim 2012/2013 ankietyzacja wykazała dla większości zajęć oceny pozytywne (między 4 a 5 w skali od 1-5). Program zajęć (szczegółowe treści) był dostępny w systemie USOS oraz był podawany na początku zajęć wraz z warunkami zaliczenia. Studenci różnie oceniali wartościowość przedmiotu dla kierunku studiów, niektóre treści uważali za zbędne lub treści te się powtarzały. Odczuwalne były niedostateczne warunki do praktycznego opanowania umiejętności w ramach danego przedmiotu. Często wynikało to ze zbyt licznych grup ćwiczeniowych, zbyt krótkich ćwiczeń terenowych oraz niedostatecznej liczby sprzętu pomiarowego przypadającego na grupę ćwiczeniową. Prowadzący zazwyczaj w sposób jasny i zrozumiały prowadzili zajęcia, do studentów odnosili się kulturalnie i taktownie. Oceniali egzaminy sprawiedliwie, według podanych wcześniej zasad. Zbyt rzadko wykorzystywany był e-learning w procesie dydaktycznym.

Ze szczególną uwagą zapoznano się z komentarzami: Studentom nie zawsze odpowiadał zakres treści, czasami poruszane zagadnienia były zbyt skomplikowane, a kolokwia zaliczeniowe lub egzaminy były zbyt trudne. Studenci zwracali uwagę na przypadki odwoływania zajęć. Dla ćwiczeń terenowych (autokarowych) studenci zwracali uwagę na zbyt długie trasy (przejazdy), niedostateczną liczbę przerw na toaletę lub posiłek, zbyt długie trasy do przejścia lub też zbyt monotonną tematykę zajęć.

Wszelkie uwagi krytyczne zostaną omówione z prowadzącymi zajęcia, a niektóre z postulatów studentów zostaną uwzględnione w planowanej reformie programów studiów.

Toruń, 8 listopada 2013 r.

dr hab. Marek Kejna
Prodziekan ds. Kształcenia WNoZi